

N:o 45.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 19 Maj 1875.

— — — — — Andra Kammaren — — — — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående minderåriges anställande vid fabriker och handtverk.

Andra Kammarens Tillfälliga Utskotts (N:o 2) Utlåtande N:o 21.)

S. A. K.

Uti särskilda, hos Riksdagen gjorda framställningar är vordet anmärkt, att, i fråga om barns eller i allmänhet yngre personers antagande och användande till arbete i fabriker och handtverk, ändringar af nu gällande lagstiftning i ämnet vore af synnerligt behof påkallade, enär, hvad särskildt anginge fabriksindustrien, den starka utveckling, densamma under de senare åren i vårt land vunnit, jemte de stora fördelar, den beredde, äfven vore egnad att i stegradt mått medföra de olägenheter, hvilka nästan öfverallt varit förenade med dess bedrifvande och som kunde medföra allvarliga faror särdeles med hänseende till vården af den talrika ungdom, som användes i industriens tjänst; uti hvilket afseende, med antydande af de åtgärder, som i åtskilliga främmande länder blifvit vidtagna till vårdande af det uppväxande slägtets helsa och andliga utveckling, dels framhållits, hurusom genom förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 Juni 1864 flera gagneliga föreskrifter visserligen blifvit gifna, men att i denna författning saknades stadganden till bestämmande af arbetstidens längd och de sanitära förhållandena i allmänhet, äfvensom det vore åt arbetsgifvaren öfverlemnadt att bestämma de dagar och timmar, då barn, som användes i fabriksarbete, finge åtnjuta skolundervisning. dels ock

med exempel, hemtade från förhållandet härutinnan i några af rikets större städer, blifvit ådagalagdt, att barn intoges i fabrikerna före den lagstadgade åldern och att de derstädes hölles till arbete under allt för lång tid, samt att, der tillfälle lemnades dem till någon skolundervisning, densamma vore alldeles otillräcklig, hvadan föreskrifter så väl angående arbetstidens längd som i fråga om de sanitära omständigheterna i fabrikerna och om den tillsyn, staten i detta hänseende hade att utöfva, syntes framför allt erforderliga.

Vid öfvervägande af detta ärende, har Riksdagen funnit, att, då staten och kommunerna genom osparda bemödanden söka verka för folkbildningens höjande, och då folkskolans arbete redan icke så kort tid under alltmer gynsamma förhållanden fortgått, det numera med fullt skäl kunde fordras, att icke någon saknade åtminstone det lilla mått af kunskap, hvilket folkskolestadgan bestämde såsom det minsta; men sådant är ingalunda förhållandet, då icke så få barn, särdeles i städerna, genom lockelsen att i tid vinna anställning och arbetsförtjenst föranledas att lemna skolan. utan att stundom ens på långt när besitta nämnda kunskapsmått.

Ofvan åberopade Kongl. förordning af den 18 Juni 1864 föreskrifver visserligen, dels att barn ej må i handel, fabrik, handtverk eller annan handtering mottagas förr än efter fyllda tolf år, dels ock att, derest barnet ej redan inhemtat nyss omförmälda kunskapsmått, det skall åligga arbetsgifvaren att om bibringande af sådant draga försorg; men denna åldersbestämning förbises ofta, så att barn långt före det nämnda året, således antagligen i saknad af de nödigaste kunskaper, mottagas i yrken, och åtskilliga barn hafva ej heller vid det tolfte året ännu inhemtat detta kunskapsmått, ehuru de dittills tillhört skolan, och hvad beträffar den genom arbetsgifvarens försorg dylika barn beredda undervisning, som skulle afhjelpa den nämnda bristen och skaffa de mindre kunnige någon förkofran, har erfarenheten visat, att den flerstädes är högst otillräcklig. Detta måste äfven blifva följen, då barn sysselsättas från klockan sju på morgonen eller tidigare till klockan sju på aftonen eller senare, ofta med ett ganska betungande och uttröttande kroppsarbete. Under sådana förhållanden skola hvarken håg eller krafter räcka till för en något så när fortgående undervisning, och den som bibringas blifver sålunda för kraftlös, för inskränkt och för sällan återkommande, för att kunna skaffa ersättning för en kunskap, till hvars inhemtande åtminstone någon daglig öfning, friska krafter och liflig håg äro nödvändiga.

Riksdagen anser derföre önskvärdt, att för det första några bestämda föreskrifter i afseende på barnens kunskapsmått vid deras antagande i fabriker och handtverk måtte utfärdas. Men då barnen icke böra för framtiden stanna vid detta ringa mått af vetande, utan deruti vinna förkofran, har Riksdagen vidare funnit en inskränkning i arbetstiden, afpassad efter de olika åldrarne,

vara i hög grad af behovet påkallad. En sådan åtgärd skulle, enligt Riksdagens åsigt, icke blott vara gagnelig för att hos barnen befrämja deras andliga utveckling, utan ock väsentligen befordra barnens kroppsliga välbefinnande, som hittills icke varit tillräckligt tillgodosedt. Emellertid anser Riksdagen, med den erfarenhet, som i dylika frågor vunnits, att något verkligt gagn icke skall kunna genom de föreslagna åtgärderna erhållas, derest icke äfven kontroller öfver efterlefnaden af blifvande stadgar i ämnet genom tillsyn från statens sida åstadkommas; hvarjemte Riksdagen funnit det vara lika önskligt som nödvändigt, att frågan erhåller all nödig utredning af i detta viktiga ämne kunnige och förfarne män, på det att en för ändamålet lämpad författning må kunna införas och med framgång verka.

På nu antydda grunder får Riksdagen i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t täcktes genom sakkunnige män låta utarbета en författning angående barns och yngre personers antagande och användande i fabriks- och handtverksarbete samt om tillsyn från statens sida öfver de deri meddelade föreskrifters efterlefnad.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 19 Maj 1875.
